

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 6 Issue 1, p. 99-119, January 2013

**ABDÜLBAKİ GÖLPINARLI'NIN HAYATI, İSLAM
TARİHCİLİĞİ VE HZ. MUHAMMED TASAVVURU**

*THE LIFE, ISLAMIC HISTORIOGRAPHY AND ENVISAGEMENT OF HZ.
MUHAMMAD OF ABDULBAKİ GÖLPINARLI*

Dr. Zekeriya AKMAN
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Abstract

Abdülbaki Gölpınarlı was born on January 12, 1900 in İstanbul. He is a scholar who hails from caucasian origin. He was graduated from Istanbul University, Faculty of Literature. He lectured on a History of Literature and Suphism at University. He passed away in Istanbul in 1982. Literary historian, scholar, poet, and the Gölpınarlı, Mevlevi Order known as an expert in research. Abdülbaki Gölpınarlı, as a versatile scholar, carried out studies on Literature, History of Literature, History of Suphism and wrote many books and articles. Made translations from Arabic and Persian. Abdülbaki Gölpınarlı, Literature and History of Islam and the Prophet, as well as work in the field of Sufism. Wrote works about the life of Muhammad. As the branch itself, although the Islamic historian and worked in this area. In the studies related to History of İslam, he introduced Hz. Muhammad, Hz. Ali, Twelve Imams and Hz. Fatma. Studies on the History of the Prophet of Islam has made. Ali and Ahl-ul-Bayt concentrated more focused way. In the books of courses of religion which were written for students he explained Islam, life and personality of Hz. Muhammad in his own style. Abdülbaki Gölpınarlı had different approaches to Hz.

Muhammad and Ehli Beyt and made some original comments about some events. Works were written on the Prophet studied as a textbook in schools. He gave prominence to humane specialities of Hz. Muhammed, such as morality, industriousness, where narrating his life. Books Hz. Muhammad accuracy, precision, diligence, cleanliness and superior qualities such as kindness to the fore increased the.

Key Words: Abdülbaki Glpcnarlı, History of Islam, Hz. Muhammad, Hz. Ali, Islam.

z

Abdülbaki Glpcnarlı, 12 Ocak 1900 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Kafkasya kökenli bir ilim adamıdır. İstanbul Edebiyat Fakültesi'nden mezun olmuştur. Üniversite'de Edebiyat ve Tasavvuf Tarihi dersleri okutmuştur. 1982 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Âlim şair ve Edebiyat Tarihçisi olan Glpcnarlı, Mevlevilik araştırmaları uzmanı olarak bilinir. Çok yönlü bir âlim olan Abdülbaki Glpcnarlı, Edebiyat, Edebiyat Tarihi, Tasavvuf Tarihi ve İslam Tarihine dair çalışmalar yapmış ve çok sayıda kitap ve makale yazmıştır. Arapça ve Farsçadan tercümeler yapmıştır. Abdülbaki Glpcnarlı, Edebiyat ve Tasavvuf alanındaki çalışmalarının yanı sıra İslam Tarihi ve Hz. Muhammed'in hayatına dairde eserler yazmıştır. Kendisi branşı itibarı ile İslam Tarihçisi olmamasına rağmen bu alanda da çalışmalar yapmıştır. İslam Tarihi ile ilgili yapmış olduğu çalışmalarda, Hz. Peygamberi, Hz. Ali'yi, On İki İmam'ı ve Hz. Fatıma'yı tanıtmıştır. İslam Tarihine dair yapmış olduğu çalışmalarda Hz. Ali ve Ehl-i Beyt üzerinde daha ağırlıklı bir şekilde durmuştur. Öğrencilere yönelik yazmış olduğu din dersleri kitaplarında; İslam'ı, Hz. Peygamber'in hayatını ve kişiliğini kendine has bir tarzda anlatmıştır. Abdülbaki Glpcnarlı, İslam Tarihine, Hz. Peygamber ve Ehli Beyt'e farklı bir bakış açısıyla yaklaşmış, özellikle bazı olaylara özgü yorumlar getirmiştir. Hz. Peygamber ile ilgili yazmış olduğu eserleri okullarda ders kitabı olarak okutulmuşlardır. Hz. Muhammed'in hayatını anlatırken onun iyi ahlakı, çalışkanlığı gibi beşeri özelliklerini ön plana çıkartmıştır. Kitaplarında ayrıca Hz. Muhammed'in doğruluk, kararlılık, çalışkanlık, temizlik ve nezaket gibi üstün vasıflarını dikkat çekmiştir.

Anahtar Kelimeler: Abdülbaki Glpcnarlı, İslam Tarihi, Hz. Muhammed, Hz. Ali, İslam.

GİRİŞ

Abdülbaki Glpcnarlı, nadir yetişen çok yönlü bilim adamlarından birisidir. Edebiyat, Tarih ve Tasavvuf ilgilenmiş olduğu konuların başında gelir. Tasavvuf Tarihi ve Mevlevilik araştırmaları uzmanı olarak kabul görmüştür. Mevlana, Yunus Emre ve Fuzuli gibi Türk Edebiyatı'nın önemli mutasavvıf ve edebiyatçıları hakkında

yapmış olduğu çalışmalar ve yazmış olduğu eserler, bu alandaki tercümelemleri, yazdığı şiirleri, onun yüzyılımızın dikkat çeken ilim adamlarından birisi olmasını sağlamıştır. “Osmanlı Kültürünü Cumhuriyet nesillerine aktaran köprü şahsiyetlerden biri olan Gölpınarlı, Mevlevi, Caferi, Melami, Bektâşi gibi farklı meşreplerle içli dışlı olmuş ve bu yollarla ilgili eserler, makaleler yazmıştır.”¹

Daha çok Edebiyat ve Tasavvuf alanındaki çalışmalarıyla tanınan Abdülbaki Gölpınarlı'nın, İslam Tarihi'ne dair eserleri de bulunmaktadır. Hz. Ali, On İki İmam, Hz. Fatıma ile ilgili çalışmaları İslam Tarihi'ne dair yazmış olduğu kitaplarda önemli bir yer kapsamaktadır. İslam Tarihi'ne dair çalışmalarında, Hz. Ali ve Ehl-i Beyt üzerinde daha ağırlıklı bir şekilde durduğu dikkat çekmektedir. Eserlerinde, Hz. Peygamber'in hayatını anlatmış, bazı olaylara farklı bir bakış açısı getirmiş ve Hz. Muhammed'in kişiliğine dikkat çekip, özel vurgular yapmıştır. Kitaplarında, Hz. Peygamber'in hayatını, onun ailesini, kişiliğini ve ehli beyt-i tanıtmıştır.

Bizde bu çalışmamızda Abdülbaki Gölpınarlı'nın İslam Tarihçiliği'ni, anlatmış olduğu bazı olaylar, kullanmış olduğu kaynaklar ve konulara yaklaşım tarzı bakımından değerlendirmeye çalıştık. Muallim Abdülbaki ismiyle okullar için de din dersi kitapları da yazmış ve bunlarda İslam Dini'nin yanı sıra Hz. Peygamber'i de anlatmıştır. Bu kitaplarda özellikle Hz. Muhammed'in beşeri özelliğini ve kişiliğini ön plana çıkartmıştır. Sosyal Açıdan İslam Tarihi ve Hz. Muhammed ve Hadisleri adlı her iki eserinde de Hz. Peygamber'in hayatını anlattıktan sonra, yeni başlıklar altında onun vasıflarını tanıtmaya çalışmıştır. Bizde Abdülbaki Gölpınarlı'nın eserlerindeki bu bölümlerden yola çıkarak, onun kitaplarındaki Hz. Muhammed tasavvurunu tanıtmaya çalıştık.

HAYATI

Aslen Kafkasya'nın Gence şehrinin Gölbulağ köyündendir. Dedesi Kafkasya'dan Bursa'ya göç etmiş ve daha sonra İstanbul'a yerleşmiştir. Babası dönemin gazetecilerinden ve “Şeyhülmühabirin” diye anılan Ahmet Ağâh Efendidir. Annesi Kafkasya kökenli Aliye Şöhret Hanım'dır.² Dedesi Rusçuk'a Eytam Müdürü olarak tayin edilen Mustafa İzzet Efendidir.³ Abdülbaki Gölpınarlı 17 Ramazan 1317 (12 Ocak 1900) tarihinde İstanbul'da doğmuştur.⁴ Abdülbaki'ye önce dedesi Mustafa

¹ Mustafa Kara, “Vefatının 30. Yılında Abdülbaki Gölpınarlı”, *Dergâh*, cilt. XXIII, sayı. 266, s. 9, İstanbul, Nisan 2012.

² Ali Alparslan, *Abdülbaki Gölpınarlı*, s. 3, Ankara, 1996.

³ Metin Akar, “Vefatının On İkinci Yılında Abdülbaki Gölpınarlı ve Eserleri”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, sayı. 2, s.7, İstanbul, 1994.

⁴ Faruk Öztürk- Gülcân Kuş, “Abdülbaki Gölpınarlı”, *DTCF'de Türkolojinin Öyküsü*, Haz. Hasan Özdemir, Hadi Şenol, s. 201, Ankara, 2006.

İzzet'in adı verilmiş, fakat ailesinin çocukları yaşamadığı için, uğur getirmesi dileğiyle, Abdülbaki diye çağırılmaya başlanmıştır. Daha sonra Abdülbaki asıl ismi olarak kullanılmıştır.⁵ Abdülbaki Glpcınarlı ilköğrenimini İstanbul'daki Yusuf Efendi Mektebinde yapmıştır. Orta öğrenimini Özel Menbaulirfan İdadî'sinin rüştiye kısmında tamamlamıştır. Lise tahsiline ise Gelembevi idadisinde başlamış, fakat 1915 yılında babasının ölümü nedeniyle, son sınıfta iken, okuldan ayrılmak zorunda kalmıştır. 1918 yılında dostlarının daveti üzerine, annesi ile birlikte çorumun Alaca ilçesine gitmiştir. Burada Kenzlirfan ilkokulunda 4 yıl başmuallim ve baş muavin olarak görev yapmıştır. Abdülbaki Glpcınarlı, 1923 yılında Cumhuriyetin ilanından sonra tekrar İstanbul'a dönmüştür.⁶

Abdülbaki Glpcınarlı, İstanbul'a döndükten sonra Edebiyat Fakültesini okumak istemiş, fakat lisenin son sınıfını okumadığı için buraya kabul edilmemiştir. Bu nedenle Erkek Muallim Mektebine kayıt yaptırmış ve 1927 yılında buradan mezun olmuştur. Muallim Mektebi'ni bitirdikten sonra, Bitlis Milli Eğitim Müdürlüğü emrine öğretmen olarak tayini çıkmıştır. Fakat kendisi üniversite öğrenimini yapmak düşüncesiyle bu göreve gitmemiş, dönemin Bakanlık Müfettişlerinden Hasan Ali (Yücel)'in yardımıyla tayinini Mahmutiye İlkokuluna alarak İstanbul da kalmıştır. Bu dönemde İstanbul Edebiyat Fakültesine kayıt yaptıran Glpcınarlı, Öğretmenliğinin yanı sıra Yüksek Öğrenimine de devam etmiştir. 1930 yılında Edebiyat Fakültesinden mezun olmuş ve Konya Lisesi Edebiyat Öğretmenliğine tayin olmuştur.⁷

Abdülbaki Glpcınarlı, Edebiyat Fakültesindeki öğrencilik yıllarında, Fatih Camiinde verilen derslere de devam etmiştir. Burada Tikveşli Yusuf Efendi, Bahariye Mevlevihanesi Şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede ile Huylu Şeyh Ali Efendi den Din, Tasavvuf Kültürü alanlarında dersler almıştır. Yine bu dönemde, İsmail Saib Efendi, Ferid Kam ve Ahmet Naim Bey'den özel dersler okumuştur.⁸

Konya Lisesi'ndeki görevinden sonra, sırasıyla Kayseri Lisesi, Kastamonu Lisesi, Balıkesir Lisesi'nde Edebiyat Öğretmenliği yapmıştır.⁹ İstanbul Edebiyat Fakültesi'nde Fuad Köprlnn danışmanlığında yaptığı "Melamilik ve Melamiler "

⁵ Abdülbaki Glpcınarlı'nın ismi konusunda Faruk Öztürk- Gülcân Kuş "doğumunda babası Agh Efendi'nin kulağına ezan ile birlikte Baki adını üflediğini belirtmektedir." Bknz. Faruk Öztürk- Gülcân Kuş, "Abdülbaki Glpcınarlı", *DTCF'de Türkolojinin Öyküsü*, s. 201.

⁶ Ali Alparslan, *Abdülbaki Glpcınarlı*, s. 4, Faruk Öztürk- Gülcân Kuş, "Abdülbaki Glpcınarlı", *DTCF'de Türkolojinin Öyküsü*, s. 201-202.

⁷ Ali Alparslan, *Abdülbaki Glpcınarlı*, s. 5, Faruk Öztürk- Gülcân Kuş, "Abdülbaki Glpcınarlı", *DTCF'de Türkolojinin Öyküsü*, s. 202-203, Metin Akar, "Vefatının On İkinci Yılında Abdülbaki Glpcınarlı ve Eserleri", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, s. 7, T. Özgür, "Glpcınarlı, Abdülbaki" *Türk Dünyası Ortak Edebiyatı: Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi*, cilt. IV, s. 199, Ankara, 2004.

⁸ Metin Akar, "Vefatının On İkinci Yılında Abdülbaki Glpcınarlı ve Eserleri", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, sayı. 2, s.7.

⁹ Faruk Öztürk- Gülcân Kuş, "Abdülbaki Glpcınarlı", *DTCF'de Türkolojinin Öyküsü*, s. 203.

adlı mezuniyet tezinin, 1931 yılında basılmasıyla akademik hayata başlamıştır.¹⁰ 1937 yılında "Yunus Emre Hayatı" adlı doktora tezini vererek Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesine tayin olmuştur. Abdülbaki Gölpınarlı İstanbul Edebiyat Fakültesi'nden emekli olana kadar Türk İslam Tasavvuf Tarihi ve Edebiyat derslerini okutmuştur. 1945 yılında Marksist faaliyette bulunmak nedeniyle tutuklanmış, on ay süren bir yargılanma sonucunda 25 Şubat 1946 tarihinde beraat etmiştir. 1949 yılında Edebiyat Fakültesi'ndeki görevinden kendi isteğiyle emekliye ayrılan Gölpınarlı, aynı yıl Türk Ceza Kanununun 141. Maddesine muhalefetten yargılanmış ve beraat etmiştir.¹¹ Abdülbaki Gölpınarlı, soyadı kanundan sonra dedesinin gelmiş olduğu yer olan Gölbulağ köyünden dolayı, Gölpınarlı soyadını almıştır.¹² Bir defa evlenip boşanmıştır. Evlat edindiği biriyle birlikte uzun yıllar İstanbul'da Çiçekçi semtindeki evinde yaşamıştır. Abdülbaki Gölpınarlı, İnanç itibariyle Caferi mezhebine mensuptu ve Ayettullah Şeriatmedari'ye bağlı idi. Ayrıca Mevlevi Tarikat'ına mensup olan Gölpınarlı, kitaplarını Mevlana Müzesi İhtisas Kitaplığı'na bağışlamıştır.¹³ 1949 yılında Doçent iken İstanbul Edebiyat Fakültesi'nden emekliye olduktan sonra, Gölpınarlı, İlmi çalışmalarına devam etmiş ve çok sayıda eserini bu dönemde yazmıştır. 25 Ağustos 1982 tarihinde İstanbul Üsküdar'da hayatını kaybeden Gölpınarlı bir Şii Mezarlığı olan Seyid Ahmet Deresi Mezarlığında toprağa verilmiştir.¹⁴

ESERLERİ:

Abdülbaki Gölpınarlı Din, Tasavvuf, Edebiyat, Tarih, gibi alanlarda çalışmaları olan çok yönlü bir ilim adamıdır.¹⁵ Çok sayıda kitap yazan, tercümele-

¹⁰ Mustafa Kara, "Vefatının 30. Yılında Abdülbaki Gölpınarlı", **Dergâh**, cilt. XXIII, sayı. 266, s. 9.

¹¹ Metin Akar, "Vefatının On İkinci Yılında Abdülbaki Gölpınarlı ve Eserleri", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, sayı. 2, s.7, Faruk Öztürk- Gülcân Kuş, "Abdülbaki Gölpınarlı", **DTCF'de Türkolojinin Öyküsü**, s, 203.

¹² Ali Alparlan, **Abdülbaki Gölpınarlı**, s. 6.

¹³ Metin Akar, "Vefatının On İkinci Yılında Abdülbaki Gölpınarlı ve Eserleri", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, sayı. 2, s.8.

¹⁴ Ömer Faruk Akün, "Gölpınarlı, Abdülbaki", **DİA**, cilt. XIV, s. 146, İstanbul, 1996, Tahsin Yazıcı, Gölpınarlı, Abdülbaki, **Encyclopedia Iranica**, Vol. XI, s. 100, New York, 2003.

¹⁵ Abdülbaki Gölpınarlı'nın eserleri hakkında geniş bilgi için Bknz. Hatice Aynur, Abdülbaki Gölpınarlı Bibliyografyası, **Journal Of Turkish Studies Türük Bilgisi Araştırmaları İn Memoriam Abdülbaki Gölpınarlı Hatıra Sayısı**, volume. XIX, Harvard University, 1995, Ali Alparlan, **Abdülbaki Gölpınarlı**, Ömer Faruk Akün, "Gölpınarlı, Abdülbaki", **DİA**, cilt. XIV, s. 146-147, Metin Akar, "Vefatının On İkinci Yılında Abdülbaki Gölpınarlı ve Eserleri", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, sayı. 2, s. 9-30.

yapan ve onlarca makalesi bulunan Gölpınarlı'nın, bütün eserlerini tanıtmaq konumuzun amacı dışındadır. Bu nedenle onun sadece İslam Tarihi ve Hz. Peygamber'in hayatına dair yapmış olduğu çalışmaları tanıtılmaya çalışacağız.

İSLAM TARİHİ VE HZ. PEYGAMBERİN HAYATINA DAİR ESERLERİ

Abdülbaki Gölpınarlı, niversitedeki branşı itibariyle bir Edebiyat tarihçisidir. Yine niversitede Tasavvuf Tarihi dersleri de okutmuştur. Bu nedenle Edebiyat ve Edebiyat Tarihi ve Tasavvuf alanında çok sayıda eser yazmıştır. Fakat kişisel ilgisi nedeniyle İslam Tarihi, Hz. Peygamber, Ehli Beyt ve Hz. Ali ile ilgili çalışmalar yapmış ve kitaplar yazmıştır. Abdülbaki Gölpınarlı'nın bu alanda yapmış olduğu çalışmalar şunlardır;

1- Sosyal Açıdan İslam Tarihi ve Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri

Hz. Muhammed'in hayatını ve İslam'ın ilk devresini anlatan bu kitabın ilk baskısı Milliyet Kültür Kulübü Yayınları tarafından 1969 yılında yapılmıştır. Daha sonra bu eserin 1975 yılından ikinci, 1991 yılında İstanbul'da Der yayınları tarafından üçüncü baskısı yapılmıştır.

Abdülbaki Gölpınarlı, 476 sayfadan oluşan bu eserinde, öncellikle Hz. Peygamber ncesi Arap Yarımadasını ve o dönem toplumunu kısaca tanıtılmıştır. Üç bölüm halinde yazılmış olan bu kitapta;

Birinci Bölümünde; Hz. Peygamberin soyunu tanıtılmakla başlayıp, doğumu, nübüvvet öncesi ve sonrasını Hz. Muhammed'in vefatına kadar anlatılmıştır.

İkinci Bölümünde; İlahi Kitaplardan Tevrat, İncil ve Kur'an-ı Kerim hakkında bilgiler verilmiş, daha sonra İslam Dini'ne ait bazı prensiplere yer verilmiştir. Gölpınarlı, bu blmde İslam'da insan ve akıl, hürriyet, eşitlik, iman, üstünlük ve savaş gibi başlıklar altından İslam Dinini anlatılmıştır.

çnc Bölümünde; Dört Halife dönemini anlatılmış ve buna Hz. Hasanın dönemini de eklemiştir. Gölpınarlı, bu blmde, Cemel, Sıffin Savaşları ve Kerbela olayı üzerinde durmuş, bunlarla ilgili geniş bilgiler vermiştir.

2- Hz. Muhammed ve Hadisleri:

Abdülbaki Gölpınarlı'nın bu çalışması 1957 yılında Arkan Kitabevi tarafından İstanbul'da yayınlanmıştır. 1962, 1964 ve 1972 yıllarında ilaveli ek baskıları yapılan bu kitap, son olarak 2010 yılında Elif Kitabevi tarafından yayınlanmıştır.

Toplamda 250 Sayfa civarında olan bu kitapta, Gölpınarlı, İslam'dan nceki Arap toplumundan başlayarak yine Hz. Muhammed'in Hayatını anlatılmıştır. Hz. Peygamber'in doğumundan vefatına kadar olan hayatı zet bir şekilde anlatıldıktan sonra onun hadislerine geçilmıştir. Hz. Peygambere ait bin bir hadis çeşitli başlıklar

altında verilmiştir. Gölpınarlı, bu hadisleri, Süyuti'nin "Al Camial Sağır Fi Aha'dis-al Başir-al Nazir" adlı eserinden almış ve burayı dipnot göstererek vermiştir.¹⁶

Abdülbaki Gölpınarlı kendi ifadesiyle; "Ahlak, Edep, Terbiye ve toplum hayatını ilgilendiren hadisleri seçip" bu eserine koymuştur.¹⁷ Seçmiş olduğu Hadisleri konularına göre sınıflara ayırdıktan sonra, o bölümün başına da açıklayıcı birer sunuş yazısı eklemiştir.

3- On İki İmam

Şia mezhebinin kabul ettiği on iki imamın hayatını anlatan bu eser, 1958 yılında Ankara'da basılmıştır. Abdülbaki Gölpınarlı'nın bu eseri, daha sonra farklı isimlerle de yayınlanmıştır. "On dört masum Hz. Peygamber, Hz. Fatıma ve on iki imam" ismiyle 1979 yılında Der yayınları tarafından İstanbul'da yayınlanan bu eser aynı yayınevi tarafından 1989 yılında ikinci baskısı yapılmıştır.

250 Sayfa olan bu kitabın başında, Hz. Peygamber'in hayatından özet bir şekilde bahsedilmiştir. Şii inancındaki on iki İmam'ın hayat hikâyeleri sırasıyla anlatılmıştır. Gölpınarlı, Hz. Peygamber ve Hz. Ali'yi anlattıktan sonra, Hz. Fatıma'nın hayatını da tanıtmıştır. Gölpınarlı, on iki imam'ın biyografisini verdikten sonra, Dört Sefir başlığı altında; Said oğlu Osman, Osman oğlu Muhammed, Hüseyin bin Ruh ve Ali bin Muhammed Samuri'nin hakkında bilgiler vermiştir. Kitabın sonuna Rabıta'ül Alem'il İslam adlı teşkilatın, Hz. Mehdi hakkında kendilerine sorulan soruya vermiş oldukları cevaba da ek şeklinde yer verilmiştir.

4- Müminlerin Emiri Hz. Ali

Abdülbaki Gölpınarlı'nın, İslam'ın dördüncü Halifesi Hz. Ali'nin hayatını anlatmış olduğu bu eseri, 1978 yılında Yaylacık Matbaası tarafından İstanbul'da yayınlamıştır. Bu kitabın 1993 yılında Der yayınları tarafından ikinci baskısı yapılmıştır.

420 Sayfadan oluşan bu kitap 7 bölüm şeklinde ele alınmıştır. Birinci Bölümde; Hz. Ali'nin Hicretten önceki hayatı anlatılmıştır. İkinci Bölümde; Hz. Ali'nin, Peygamber'in vefatına kadar olan dönemdeki hayatını, Üçüncü bölümünde; Hz. Peygamberin vefatından kendi hilafetine kadar olan dönemi anlatılmıştır. Bu bölümde ayrıca, Hz. Ali'nin halifelik dönemi anlatılmıştır.

Dördüncü Bölümde; Hz. Ali'nin şehadeti anlatılmıştır.

Beşinci Bölümde; Hz. Ali'nin Bazı Menkıbelerine yer verilmiştir.

¹⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, **Hz. Muhammed ve Hadisleri**, s. LXXIII, İstanbul, 2010.

¹⁷ Abdülbaki Gölpınarlı, **Hz. Muhammed ve Hadisleri**, s. LXXV.

Altıncı Bölümde: Kur'an-ı Kerim ve Hadislerde Hz. Ali.

Yedinci Bölümde; Hz. Ali'den vecizelere yer verilmiştir.

Kitabın başında Ayatullah Sbhani tarafından yazılmış bir takdim yazısına yer verilmiştir. Gölpınarlı, kitabın başında eserin oluşumu sürecini anlatırken Hz. Ali'nin doğumundan şehadetine kadar yazmış olduğu ve Vatan Gazetesi'nde bölümler halinde yayınlanmış olan yazılarının, tekrar gözden geçirilerek eklemelerle bu eseri oluşturduğunu belirtmiştir.¹⁸

5- Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri

Okullarda ders kitabı olarak okutulmak amacıyla yazılmıştır. İlk Mektep çnc, dördüncü, beşinci sınıflar için, İstanbul'da Tefeyyüz Kitaphanesi tarafından basılmıştır. Aynı Kitapevi tarafından, 1929 yılında ikinci baskısı yapılmış ve üç ayrı sınıf için tekrar basılmıştır. Abdülbaki Gölpınarlı'nın, ders kitabı olarak yazmış olduğu bu eseri, 2009 ve 2012 yıllarında Kaynak Yayınları tarafından tek kitap şeklinde yayınlanmıştır.

Gölpınarlı'nın 100 kadar sayfadan oluşan bu küçük hacimli kitabının başında "Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri Atatürk Dönemi" ifadesi yer almaktadır. Kitapta, İlk Mektep , dört ve beşinci sınıflar için yazılmış olan, İslam Dinini ve Hz. Peygamberi tanıtıcı 38 konu yer almaktadır. Abdülbaki Gölpınarlı'nın eserini, öğretici tarzda yazdığı, verdiği örneklerden, içinde bulunduğu zaman için güzel öğütler çıkardığı görülür. Kitapta, detaylara inilmeden genel hatları ile Hz. Muhammed, ocuklara tanıtılmaya çalışılmıştır. Eserde, özellikle çocukların toplum içinde karşılaşabileceği, cami, imam-hatip, vaaz, hutbe ve hicret gibi terimler üzerinde durulur, Hz. Muhammed'in güzel ahlakının örnek alınması gerektiğine vurgu yapılır. Abdülbaki Gölpınarlı, hedef kitleyi göz önünde bulundurarak eserini sade ve zet bir şekilde kaleme almıştır. Çocuklara, Hz. Muhammed'in güzel ahlakını tanıtılmaya çalışılmıştır. Özellikle onun ahlaki özelliklerinin çocuklarda da görülmesinin vatan ve millet için önemine vurgu yapmıştır.¹⁹

İSLAM TARİHÇİLİĞİ

Abdülbaki Gölpınarlı, bilim alanında çok yönlü çalışmalar yapmıştır. Daha ok Edebiyat ve Edebiyat Tarihi ile uğraşmıştır. Tasavvuf Tarihine dair akademik çalışmaları da bulunan Gölpınarlı'nın ilgilenmiş olduğu bir diğer alan ise İslam Tarihidir. Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açıdan İslam Tarihi, Hz. Muhammed ve Hadisleri, On İki İmam ve Hz. Ali adlı eserlerini, bu alanda yapılmış çalışmalar olarak değerlendirmek gerekir. Gölpınarlı, İslam Tarihine yönelik çalışmalarında, Hz.

¹⁸ Abdülbaki Gölpınarlı, **M'minlerin Emiri Hz. Ali**, haz. Muhammed Mucahidi, s. 13, İnan, 1996.

¹⁹ Bkz. Hakan ztrk, " 1923-1938 Yılları Arasında Din Derslerinde Okutulan Kitaplarda Hz. Muhammed Tasavvuru", **FÜİFD.**, Elazığ, 2012, s. 88-91.

Peygamberin hayatını, İslam öncesi dönemden başlayarak kronolojik bir sıra içerisinde anlatmıştır. Hz. Peygamberin hayatına en geniş şekilde Sosyal Açından İslam Tarihi eserinde yer vermiştir. Diğer eserlerinde yer vermiş olduğu Hz. Peygamberin Hayatı ile ilgili bilgiler, adeta bu kitabının özeti ve kısaltılmış birer şekli niteliğindedir. Hz. Muhammed ve Hadisleri kitabında, Hz. Peygamberin hayatını 79 sayfa olarak anlatmıştır. On İki İmam adlı kitabında ise, Hz. Peygamberin hayatına 10 sayfalık özet bir şekilde yer vermiştir. Abdülbaki Gölpınarlı, Cumhuriyet Çocukları İçin Din Dersleri Kitabında da, Hz. Peygamberin hayatına ve kişiliğine dair bilgiler vermiştir.

Abdülbaki Gölpınarlı, İslam Tarihi ile ilgili yazmış olduğu eserlerinde, Hz. Ali, on iki İmam ve Hz. Fatıma ile ilgili bilgilere de yer vermiştir. Sosyal Açından İslam Tarihi eserinde, Hz. Peygamberden sonra, Dört Halife döneminde meydana gelen olayları da kronolojik bir sırayla ele almıştır. Gölpınarlı'nın bu alanda yapmış olduğu çalışmalarından ikisi de Hz. Ali ve on iki İmamla ilgilidir.

Abdülbaki Gölpınarlı'nın eserlerinde en dikkat çeken özellik, Hz. Peygamberin hayatını ve diğer konuları anlatırken konu ile ilgili olan bütün ayetlerin meallerine yer vermesidir. Konuyu anlatırken tarihi rivayetlerden daha önce, ilgili ayetlere yer vermiştir. Hz. Peygamberin Doğum yılına değinirken fil süresini, Kureys kabilesini tanıtırken bu yöndeki ayetlere yer vermiştir.²⁰ Hendek Savaşını anlatırken konu ile ilgili olan, Bakara 214, Ali İmran 26-27 ayetlerine yer vermiştir.²¹

Hz. Peygamberin Tebuk seferine çıkmak üzere hazırlık yapıp sahabelerden, orduya, mal, silah ve hayvan yardımında bulunmalarını istemesini ve münafıkların bu duruma karşı tavırlarını anlatırken, Tevbe Sûresi'nin 29, 38, 39, 41-57 ayetlerinin tam metnine yer vermiştir.²² Hz. Peygamberin eşlerinden bahsederken, bunlarla ilgili Ahzab Sûresi'nin 4-6, 28-33, 37-40 ayetlerine de yer vermiştir.²³ Nübüvvetin sekizinci yılında meydana gelen Şakkı Kamer olayını anlatırken, bu olayı Kur'an-ı Kerim'in doğruladığını "yaklaştı kıyamet ve yarıldı ay ve onlar bir delil gördüler mi yüz çevirirler de sürüp giden bir büyü derler." Belirtmiş ve ayet metnine yer vermiştir.²⁴ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açından İslam Tarihi kitabında, anlatmış olduğu

²⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.31, İstanbul, 1991.

²¹ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.101.

²² Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.132-133.

²³ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.173-174.

²⁴ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.62-63.

konularla ilgili çok sayıda ayet meali vermiştir. Vermiş olduğu bu mealler kitabın içerisinde önemli miktarda yer tutmaktadır. Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed ve Hadisleri eserinde, konuları zet bir şekilde anlattığından olmalı ki, ayetlerin mealini vermekten ziyade, süre ve ayet numarasını adres vermekle yetinmiştir.²⁵ On İki İmam kitabında da yine ayet numaralarını vermiş ve anlatmış olduğu konuları bu şekilde dellilendirmeye çalışmıştır.

Abdülbaki Gölpınarlı'nın eserlerinde dikkat çeken bir diğer hususta, İslam Tarihi ile ilgili olayları anlatırken, konularla ilgili söylenmiş olan şiir, kaside ve veciz sözlere de yer vermiştir. Hz. Peygamberin, Hz. Hatice'yle evlenmesini anlatırken, Abdullah İbn Ganem'in "mutlu olsun ya Hatice, öylesine bir kutluluğa ulaştın ki bundan kutlu bir şey olamaz...." Şiirine yer vermiştir.²⁶ Yine İslam Öncesi dönemde tek Tanrı İnancını savunanlardan bahsederken, Amr İbni Nufeyl Oğlu Zeyd'in "Lat'ada boş vermişim Uzzaya'da başka putlara da, er olan ve dayanan kişide böylesine bir işe girişir" sözüne yer vermiştir.²⁷ Mekke döneminde Hz. Peygambere yapılan haksızlıkları ve Müslümanlara uygulanan ambargodan bahsederken, Ebu Talib'in "Haber verin benden Levvey Boyuna, o boydan gelen Ka'b soyuna, bilmezmissiniz ki, Biz Muhammed'i Musa gibi geçmiş kitaplarda adı geçen bir Peygamber olarak bulduk..." şeklinde başlayıp devam eden uzun kasidesine yer vermiştir.²⁸

Abdülbaki Gölpınarlı, kitaplarında çoğunlukla İslam Tarihinin İlk dönemlerine ait kaynakları referans almasının yanı sıra, farklı dipnotlarda kullanmıştır. Genellikle vermiş olduğu bilgilerle ilgili ve verdiği şiir ve sözlere ait kaynak göstermemiştir. Ebu Talib'ten bahsederken onun ehli iman olduğunu savunmuştur. Ebu Talib'in imanlı bir şekilde gittiğine dair bu konuda On İki İmam'dan sekizinci imam Aliyyür Rıza ve altıncı imam Cafer'us Sadık'ın "Ashab-ı Kehf İmanlarını sakladılar, Allah onlara İki kat ecir verdi; Ebu Talib'te onlar gibidir" görüşlerini aktarmıştır. Yine Bahru'l Envar ve El Gadir'den naklettiği İbn Abbas'ın babasından rivayetle "Ebu Talib'in vefat ederken Şehadet getirdiğini belirtmiştir. Kendisi de bu konuyu doğrular bir tarzda: "Şüphe yokki sen, sevdiğini doğru yola sevk edemezsin; Fakat Allah dilediğini doğru yola sevk eder ve odur hidayete erecekleri daha iyi bilen" Kasas Sresi'nin 56. Ayetinin Ebu Talib ile ilgili olmadığını, Abdimenaf oğlu Numan Oğlu Has hakkında Medine'de nazil olduğunu, Muceml Beyan ve Safinat'l Bihar adlı eserlerden naklederek savunmuştur.²⁹ Abdülbaki

²⁵ Abdülbaki Gölpınarlı, *Hz. Muhammed ve Hadisleri*, s. IX.

²⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.44.

²⁷ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.54-55.

²⁸ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.61-62.

²⁹ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.63-64.

Gölpınarlı, Hz. Peygamber'in vefatı ve vasiyeti konusunu anlatırken, Muratza'l Askeri'nin "Abdullah b. Saba masalı" adlı eserini ve Biharül- Envar'ı referans göstermiştir.³⁰ Hicret anında Hz. Peygamberin, Hz. Ebubekir ile birlikte Sevr Mağarasına sığınmaları konusunu anlatırken, bu mevzu ile ilgili rivayetler ve bunların sıhhati hususunda Abdül- Hüseyin Ahmedü'l – Emینیyyun – Neceti'nin "El Gadir" eserine müracaat edilmesini tavsiye etmektedir.³¹

Abdülbaki Gölpınarlı Hz. Ali ile ilgili "Emirul Müminin Hz. Ali" ismiyle müstakil bir eser yazmıştır. "On İki İmam " adlı kitapta da Hz. Ali'yi tanıtmış ve onun hayatını anlatmıştır. Bunların yanı sıra, Hz. Peygamberin hayatını, İslam Tarihi'nin ilk dönemlerini anlatırken, yine Hz. Ali ve onun yaptıklarına çok defa dikkat çektiğini, adeta onu diğer sahabelerden daha ön planda bir şekilde tanıtmaya çalıştığını görmekteyiz. Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'den bahsederken isminin hemen arkasına (S.M.) Sallallahu Aleyhi Vesellem şeklinde anmaktadır. Hz. Ali için isminin hemen arkasında da (A.M.) ifadesine yer vermiştir. Sosyal Açından İslam Tarihi eserinin başında (A.M.) kısaltmasının "Aleyhisellam, Aleyhessalam, Aleyhimüsselam", şeklinde kastedildiğini belirtmiştir.³² İsimlerden sonra bu ifadeyi Sadece Hz. Ali için kullandığını, Hz. Hatice ve Hz. Fatıma isimlerinden sonra (R.A.) "Radiyallahuanh" şeklinde andığını görmekteyiz. Gölpınarlı Hz. Ali için isminden sonra kullanmış olduğu bu ifadeyi Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman dâhil diğer sahabeler için kullanmamıştır.

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamberin hayatını anlatırken birçok yerde Hz. Ali'ye de değinmiş ve onun müdahil olduğu konu ve olayları daha detaylı bir şekilde tanıtmıştır.

Hz. Peygamberin, insanları İslam'a ilk davetini, akrabalarını toplayıp onları İslamiyet'e çağırdığında, yaptığı konuşmaya kimsenin cevap vermediği, Ancak Hz. Ali'nin ayağa kalkıp "Ey Allahın Peygamberi dedi; bu işte ben senin vezirin olurum, Hz. Peygamber, Ali'nin omzundan tutup buyurdu ki, Ali benim kardeşimdir, vasiyimdir, sizin aranızda halefimdir. Sözüünü duyun emrini tutun" ifadesine yer vermiştir.³³

³⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.165.

³¹ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.71.

³² Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s. 4.

³³ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.52.

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye hicretini de anlatırken, Hz. Ali'ye ve bu olayda üstlenmiş olduğu göreve uzunca yer vermiştir. Hicret olayında Hz. Ali'nin, Hz. Peygamberin yatağına yatması ve böylelikle kendisini tehlikeye atması konusunda "İnsanların öylesi de vardır ki Allah rızasına nail olmak için varlığını, canını satarda Allah rızasını alır; Allah kullarını pek esirger"³⁴ ayetiyle övüldüğünü belirtmiştir.³⁵

Medine'ye hicretten sonra Hz. Peygamberin, Muhacirler ve Ensar arasında oluşturmuş olduğu kardeşlik'ten bahsederken, Hz. Ali'nin Ensar'dan kimseyle kardeş edilmediğini belirtmiştir. Bu Durumu "Hz. Ali Ya Resullah dedi: Ashabını birbirine kardeş ettin, beni yalnız bıraktın. Hz. Resul; Sen Musa'ya Harun ne menzildeyse, bana o menzildesin. Ancak benden sonra Peygamber yok, sen dünyada da benim kardeşimsin ahrette de " şeklinde sormuş ve cevap aldığını belirtmiştir.³⁶

Abdülbaki Gölpınarlı, Bedir, Uhud ve Hendek savaşlarını anlatırken, Hz. Ali'nin kahramanlıklarına ve üstlenmiş olduğu vazifelere detaylı bir şekilde değinmiştir.³⁷ Hayber'in Fethi sırasında, fethin uzaması sonrası, Resulullah'ın "Yarın sancağı öyle bir kişiye vereceğim ki, O Allahı ve Resulullahı sever, Allah ve Resulde onu sever fetih onun eliyle olur" ifadesinden sonra sabahleyin sancağı Hz. Ali'ye verdiğini ve onunda savaşta büyük kahramanlıklar gösterdiğini belirtmiştir.³⁸ Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamber dönemi olaylarını değerlendirirken, birçok yerde Hz. Ali'nin üstün zeksına ve özelliklerine vurgu yapmıştır.³⁹

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamber'in Tebk seferine çıkar iken Hz. Ali'yi Medine'de yerine Halife bırakması ve bu konun münafıklar tarafından eleştirilmesi nedeniyle, yine Hz. Muhammedin kendisine yakınlığını, Hz. Musa, Hz. Harun benzetmesiyle ifade ettiğini belirtmiştir.⁴⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamberin vefatına yakın dönemde "Ben kimin mevlası isem Ali onun mevlasıdır" ifadesini dört defa tekrar ettiğini ve Hz. Ömer'inde bunun zerine Hz. Ali'ye gelerek "Ne mutlu sana ki Ey Eba Talibin oğlu bugün benim, kadın, erkek bütün inanların mevlası olarak sabahladın" ifadesiyle onu tebrik ettiğini belirtmiştir. Yine bu konu ile ilgili, Hasan bin Sabit'in bir şiir ile bu olayı dile getirmesi zerine Resullah'ın "Dilinle bize

³⁴ Kur'an-ı Kerim, Bakara 207.

³⁵ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri, s.72.

³⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri, s.78.

³⁷ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri, s.90-99.

³⁸ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri, s.106-107.

³⁹ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri, s.131.

⁴⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri, s.139.

yardım ettikçe, Ruh'ul-Kudus'ün teyidine mazhar ol" şeklinde beyanda bulunduğunu belirtmiştir.⁴¹

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Ali'nin, Hz. Muhammed'in vefatı sonrası onun yıkanması ve defni hususunda, üstlenmiş olduğu görevleri de detaylı bir şekilde anlatmıştır.⁴²

HZ. MUHAMMED TASAVVURU

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamberin hayatını anlatmış olduğu çalışmalarında, onun kişiliğini üstün vasıflarını ve çeşitli özelliklerini ön plana çıkartarak okuyuculara sunmuştur. Abdülbaki Gölpınarlı, ayrıca Hz. Peygamberin hayatı ile ilgili anlatılmış olan bazı tartışmalı konularda da, kanaatlerini ifade etmiştir. Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in doğumunu "Hz. Resulullah (S.M) sünnetli ve göbeği kesilmiş olarak doğmuştur... Tam doğum zamanında Zerdüş dini mensuplarının İstahrabad'da bulunan ve bin yıldan beri yanmakta olan ateşkedelerindeki ateş sönmüş, Save Gölünün suyu çekilmiş, göl kurumuş, Sema'veyi sular basmış, Kisra Eyvanı yıkılmış ve daha birçok olay meydana gelmiştir."⁴³ Şeklinde kaynak göstermeden o dönemde meydana gelen olayları anlatmıştır. Abdülbaki Gölpınarlı'nın Hz. Muhammed'in doğumu ile ilgili kaynak vermeden vermiş olduğu bilgiler İslam Tarihi kaynaklarında da yer almaktadır. Kaynaklarda bu olaylar biraz daha detaylı ve bazı eklemelerle verilmiştir.⁴⁴

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamberin Nübuvvet'ten önceki hayatını anlatırken Peygamberlerin her zaman korunduklarını "Peygamber, peygamber olarak doğar; o vazife için yaratılmıştır. O Peygamberlik gibi ağır bir emaneti yüklenmek için bir hazırlık devresi geçirir, sonunda ilahi vahiye mazhar olur ve insanlara ilahi emirleri tebliğe başlar"⁴⁵ şeklinde ifade etmiştir.

⁴¹ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.158.

⁴² Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.164-165.

⁴³ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.34.

⁴⁴ Hz. Muhammedin sünnetli ve göbeği kesilmiş olarak doğması ve doğumu anında meydana gelen diğer olaylarla ilgili Bknz. İbn Sa'd, *et-Tabakatü'l-Kübra*, cilt, I, s. 84, Kahire, 2001, Beyhaki, *Delailü'nüNübüvve*, cilt. I, s. 114, Beyrut, 1985, Taberi, *Tarihü'Taberi*, s. 459, Kahire, ts, İbn Kesir, *el-Bidaye*, cilt. III, s. 395-396, Kahire, 1992.

⁴⁵ Abdülbaki Gölpınarlı, *Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri*, s.36.

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamberin göğsünün yarılması olayına değinmiş ve bu konuda řu ifadelere yer vermiştir; "Hz. Muhammed Halime'i Sadiyye'nin yanındayken stkardeşleri ile beraber. Ana dedi bende kardeşlerimle gezeyim Allah'ın kudretini seyredeyim, lütuflarını göreyim, sütannesinin rızasıyla, stkardeşleriyle gezer, sürüleri görüp gözetirken şakkı Sadır olmuş, Emin-i Vahiy ilahi saadetin mahfazası olan göğsünün yarıp rahmet, re'fet, merhamet ve şefaathazinesi olan ve maneviyatının bir timsali bulunan mübarek kalbini nur-u iman ile yıkamıştı." şeklinde ifade etmiştir. Daha sonra bu olayın bir mecaz mı ya da gerçekten vukuu bulan bir olay mı olduğunun bilinmediğini, "bunu eleştirmeye memur değiliz biz; mümin iman eden kişidir ancak"⁴⁶ ifadesiyle belirtmiştir. Hz. Muhammed'in göğsünün yarılması olayı, ilk dönem İslam Tarihi kaynaklarını incelediğimiz zaman da sütannesinin yanında olduğu dönemde gerçekteştiğinin belirtildiğini görmekteyiz.⁴⁷

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in göğsünün yarılmasıyla ilgili ikinci bir görüşe yer vermektedir. Buna göre amcası Ebu Talib, Hz. Muhammed'i yanına aldıktan sonra ve on bir yaşlarında iken göğsünün yarılması olayının gerçekteştiğini ve bu rivayetin daha doğru olacağını belirtmiştir.⁴⁸

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in Dedesi Abdlmutallip tarafından yağmur yağması için dua amacıyla Ebu Kubeys Dağına götürüldüğünü, yapılan dua sonucu yağmur yağdığını belirtmiştir. Hz. Peygamber ikinci bir defa da amcası Ebu Talib tarafından Kâbe'ye yağmur duası için götürülmüş, netice de yağmur yağmış ve seller oluşmuştur.⁴⁹

Hz. Peygamber, dokuz on yaşlarındayken amcası ile birlikte şam'a gitmek üzere ticaret kervanının içerisinde yer almıştır. Busra denilen kasabaya uğramaları neticesinde buradaki rahibin, Hz. Muhammed'de Peygamberlik alametleri görmesi sırtında tam kalbinin hizasında bulunan nübüvvet mhrne yüzünü gözünü sürmesi, daha sonra şam'a gitmemelerini, orada bir kasta uğramaları ihtimali olduğunu söylemiştir. O kasabada alışveriş yaptıktan sonra kervan büyük bir karla Mekke'ye dnmştir. Abdülbaki Gölpınarlı, bu olayda öncelikle seyahatin Hz. Muhammed on iki yaşındayken gerçekteştiğini belirtmiştir. Ayrıca Siyer Kitaplarında etraflıca

⁴⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.37.

⁴⁷ Bu konuda Bknz. İbn İşhak, **Sîretü'l-İbn İşhak**, Tahkik. Muhammed Hamidullah, 1981,s.27, İbn Hişam, **es-Sîretü'n-Nebeviyye**, cilt. I, s. 213-214, Beyrut, 1995, İbn Sa'd, **et-Tabakatü'l-Kübra**, cilt. I, s. 93, Taberi, **Tarihu'l-Taberi**, cilt. II, s. 160-165.

⁴⁸ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.38.

⁴⁹ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.38.

anlatılan bu olaylara ait hadislerin mürsel⁵⁰ olduğunu ifade etmektedir.⁵¹ Abdülbaki Gölpınarlı'nın kitaplarında yer vermiş olduğu fakat temkinli yaklaşmış olduğu bu olay, ilk dönem İslam Tarihi kaynaklarında ve hadis kitaplarında da yer almaktadır.⁵² Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in Hz. Hatice ile evlendikten sonra da ticaret amaçlı Şam'a yolculuk yaptığını, yine aynı şekilde Busra'ya uğradığını bu defa önceki Rahib'in ölümü üzerine, yerine geçen Rahip tarafından Şam'a gitmemesi gerektiği yönünde yapılan tavsiye üzerine mallarını orada satarak geri döndüğünü ifade etmiştir.⁵³

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in on dört ya da bir rivayete göre yirmi yaşlarında iken haram aylarda yapılan Ficar Savaşlarına katıldığını ve yere düşen okları topladığını belirtmiştir.⁵⁴ Hz. Muhammed'in bu savaşlara katıldığı ve geri hizmetlerinde görev yaptığı İslam Tarihi kaynaklarında da yer almaktadır.⁵⁵ Hz. Muhammed'in Peygamberlikten önce Hilf'ul-Fudul Cemiyetine katıldığını ve bundan, her zaman övgüyle bahsedildiğini anlatmıştır.⁵⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, Mekke'de Kureyş müşriklerinin Hz. Muhammed'e karşı çıkmalarının ve eziyetlerde bulunmalarının bir nedeninde, Beni Ümeyye, Beni Haşim çekememezliğinden kaynaklandığını belirtmiştir. Bu çekişmenin Kureyş'in yeni dine düşman oluşunun en önemli sebeplerinden biri olduğunu iddia etmiştir. Ümmeyye oğullarının korkusu, Hz. Muhammed'in dini kabul edilirse, yönetim ve etkinliğin Beni Haşim'e geçmesinden endişelendiklerini, hâlbuki buna karşı ise Hz. Muhammed'in soy-sop üstünlüğünü ret eden bir kişi olduğunu vurgulamıştır.⁵⁷ Abdülbaki Gölpınarlı, Arapların soya çok önem verdiğini, kendilerini üstün görerek onlardan olamayanlara o dönem Acem-yabancı dediklerini belirtmiştir. Mekke'deki Haşim, Emevi

⁵⁰ Mürsel Hadis; Tâbii'nin sahabeyi atlayarak Hz. Peygambere izafe ettiği hadistir. Mürsel Hadis'in zayıf sayılması senedindeki kopukluk nedeniyledir. Bknz. İsmail Lütfü Çakan, **Hadis Usulü**, s. 132, İstanbul, 1991.

⁵¹ Abdülbaki Gölpınarlı, **Hz. Muhammed ve Hadisleri**, s. XV, Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.39.

⁵² Bknz. İbn İshak, **Sîretü'l-İbn İshak**, Tahkik. Muhammed Hamidullah, 1981, s. 53, İbn Hişam, **es-Sîretü'n-Nebeviyye**, cilt. I, s. 236-237, Suyûti, **el-Hasaisü'l-Kübrâ**, cilt. I-III, s. 221-222, Mısır, 1967, Tirmizi, **es-Sünen**, cilt. V, Menakib 3, Hadis No: 3620, s. 583.

⁵³ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.45.

⁵⁴ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.39.

⁵⁵ İbn Hişam, **es-Sîretü'n-Nebeviyye**, cilt. I, s. 240-241, İbn Kesir, **el-Bidaye**, cilt. III, s. 451, İbn Seyyidinnâs, **Uyûnü'l-Eser**, cilt. I, s. 113, Beyrut, ts.

⁵⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.40.

⁵⁷ Abdülbaki Gölpınarlı, **Hz. Muhammed ve Hadisleri**, s. XX-XXI.

rekabetinin Abdulmutallipten sonra Ümeyye oğlu Harb'ın Kâbe'nin hizmetlerini ele geçirmesiyle Haşim oğullarına ise sadece hacca gelenlere zemzem kuyusundan su verme görevi kalmıştı. Haşim oğullarından olan Hz. Muhammed'in kurmuş olduğu din yayılırsa bütün nüfuzun ona ve dolayısıyla akrabalarına geçmesi Ümeyye oğullarını ve hatta diğer boyları ürkütmüştür.⁵⁸

Abdülbaki Gölpınarlı Hz. Peygamberin oğlu İbrahim'in vefat ettiği gün güneşin tutulması olayına da değinmiştir. Hz. Peygamber'in, akli ön plana çıkardığını ve bu olayda da halkı mescide toplayıp minbere çıkararak, ay ile güneşin Allah'ın delillerinden iki tanesi olduğunu ve hiç kimsenin ölümü için tutulmayacağını belirttiğini ifade etmiştir.⁵⁹

Abdülbaki Gölpınarlı Hz. Muhammed'in bir tek kızı olduğunu belirtmektedir. On İki İmam adlı kitabında, Hz. Muhammed'in Hz. Fatıma'dan başka kızı olmadığını, bu manada daha önce Sosyal Açından İslam adlı eserinde, Hz. Peygamberin kızları ile ilgili vermiş olduğu bilgilerin tashihinin gerektiğini belirtmiştir.⁶⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, Sosyal Açından İslam Tarihi eserinde, Hz. Peygamber'in Zeynep, Rukiye, Ümmü Külsum adlarındaki kızlarından bahsetmiştir. Zeyneb'in Ebul As bin Rabia ile evlendiğini hicrette Mekke de kaldığını ve hicretin sekizinci yılında vefat ettiğini, Ali ve Ümame adında iki çocuğu olduğunu belirtmiştir. Rukiye adlı kızının ise Peygamberlikten önce doğduğunu ve Ebu Leheb'in oğlu Utbe ile evlendiğini, belirtmiştir. Utbe babasının emri ile Rukiye'yi boşamıştır. İslam'dan sonra Osman'la evlenmiş ve Habeşistan'a hicret etmiştir. Rukiye Resulullah Bedir Savaşında iken vefat etmiştir. Hz. Peygamberin bir diğer kızı Ümmü Külsum'dur. Onun asıl adının Amine olduğunu, bununda Ebu Lehebin oğlu Utbe'ye verildiğini ve sonradan boşandığını, Rukiye'nin vefatından sonra Hz. Osman'la evlendiğini ifade etmiştir.⁶¹ Sosyal Açından İslam Tarihi kitabında, Hz. Peygamberin üç kızı ile ilgili bu bilgileri veren Gölpınarlı, diğer bir eserinde bu görüşünü değiştirmiş ve Hz. Muhammed'in bir tek kızı olduğunu, onunda Hz. Fatıma olduğunu İddia etmiştir.

Abdülbaki Gölpınarlı On İki İmam adlı kitabında; "Zeynep Abd'ül-Uzza oğlu Rabi'in oğlu Ebü'l As'la evlenmişti; Ali adlı bir oğlu, Ümame adlı bir kızı oldu. Ali küçükken vefat etti. Hz. Peygamber, davete memur olunca Zeyneb'de annesiyle beraber İslam'la müşerref oldu; bu suretle de Şer'an zevciyle ayrılmış sayıldı; fakat zevci, onu bırakmadığı için onun yanında kalmaya mecbur oldu. Zeyneb, doğduğu zaman, Hz. Resul otuz yaşındaydı; Peygamberliğe kırk yaşlarında meb'üs oldular;

⁵⁸ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.53.

⁵⁹ Abdülbaki Gölpınarlı, **Hz. Muhammed ve Hadisleri**, s. LIX.

⁶⁰ Abdülbaki Gölpınarlı, **On İki İmam**, s.14, İstanbul, 1989.

⁶¹ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açından İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.168.

Zeyneb'in dokuz yıl içinde Ebü'l As'la evlenip iki çocuk doğmasına imkan tasavvur edilemez.

Rukayye, Hz. Rasul (S.M) otuz üç yaşındayken doğmuştu; Ebü-Leheb'in oğlu Utbe'yle evlenmişti. O da Hz. Peygamber'e iman etmiş, Müslüman olmuştu; bu yüzden Ebü-Leheb, oğlu Utbe'ye onu boşamasını emretti. Rukayye'yi Osman aldı ve onunla Habeş diyarına hicret etti. Hz. Peygamber (S.M), kırk yaşında Nübüvvete Meb'üs olduklarına göre Rukayye o zaman yedi yaşındaydı; Utbe'yle evlenmesine, boşanmasına, Osman'a varmasına imkan yoktur.

Ümmü Kulsüm, Zeyneb ve Rukayye'den sonra doğmuştur. Ebü-Leheb'in diğer oğlu Uteybe'yle evlenmişti. Oda annesi ve kardeşleriyle Müslüman oldu ve zevcinden ayrıldı. Zeyneb ve Rukayye'den sonra doğduğuna göre en yakın bir ihtimalle altı yaşında evlenmesi icap eder ki buna ihtimal verilemez. Bütün bunlara nazaran Zeyneb, Rukayye ve Ümmü Kulsüm, Hz. Peygamber'in (A.M) üvey kızlarıdır ve Rasul-i Ekrem'in (S.M) Cenab-ı Fatıma'dan başka kızı olmamıştır. ⁶²Abdülbaki Gölpınarlı'nın, Hz. Muhammed'in kızları ile ilgili bu iddiası, İslam Tarihi kaynaklarındaki bilgilerle çelişmektedir. Gerek ilk dönem kaynaklarında, gerekse günümüzde Hz. Peygamber'in hayatı ile ilgili yazılmış eserlere baktığımızda, Hz. Muhammed'in dört kızı olduğu belirtilmektedir. Bunların Zeynep, Rukiye, Ümmü Külsüm ve Fatıma olduğu ve dördünün de Hz. Muhammed'in Hz. Hatice ile evliliğinden olan çocuklarıdır. ⁶³ İbni İshak Hz. Muhammed'in erkek çocuklarının küçükken vefat ettiklerini, fakat dört kızının da İslam'a yetiştiğini ve Müslümanlıkla şereflendiklerini belirtmektedir. ⁶⁴

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in inandığı ve tebliğ ettiği görüşleri, kendi nefsinde de uygulayan özel işlerini kendisi gören, bir kişi olduğunu belirtmiştir. Hz. Peygamber, ayakkabısını kendi eliyle onarır, elbisesini yine kendisi yamardı. Resulullah ayrıca ashabına çok düşküdü, onları her zaman düşünürdü. Ashabından birini üç gün görmez ise onu sorar, hasta ise ziyaretine giderdi. ⁶⁵ Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamber'in ahlak, edep ve terbiye yönleri üzerinde durmuş, onun hayatı ile ilgili yazmış olduğu eserine bu yöndeki bin kadar hadisini alarak tanıtmıştır. ⁶⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in ayrıca hiç yalan

⁶² Abdülbaki Gölpınarlı, **On iki İmam**, s.13-14.

⁶³ İbn İshak, **Sîretü'l-İbn İshak**, Tahkik. Muhammed Hamidullah, s. 229, Yakubi, **Tarihu'l Yakubi**, cilt.I, s. 340, Beyrut, 1993, Diyarbekri, **Tarihu'Hamis Fi Ahvali'l-Enfesi'l-Nefis**, cilt. I, s. 273, Beyrut, ts, Muhammed Hamidullah, **İslam Peygamberi**, Trc. Salih Tuğ, cilt. I, s. 677, İstanbul, 1990, Ziya Kazıcı, **Hiz. Muhammed'in Aile Hayatı ve Eşleri**, s. 88, İstanbul, 1997.

⁶⁴ İbn İshak, **Sîretü'l-İbn İshak**, Tahkik. Muhammed Hamidullah, s. 229.

⁶⁵ Abdülbaki Gölpınarlı, **Sosyal Açından İslam Tarihi Hiz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, s.191.

⁶⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, **Hiz. Muhammed ve Hadisleri**, s. LXXV.

söylemediğini, toplum içinde sevilen birisi olduğunu, doğruluğu ile kendisini herkese sevdirdiğini ifade etmiştir. Hz. Peygamber'in iyi huylu zengin bir kadın olan Hz. Hatice ile evlendiğini, ticaret yaptığını, kendi geçimini kendisinin sağladığını ve kimseye bu nedenle boyun eğmediğini belirtir. Hz. Muhammed'in anasız babasız büyümesine rağmen zorluklardan yılmadığını, doğruluğu, dürüstlüğü ve gayreti ile başarıya ulaştığını vurgulamaktadır.

Abdülbaki Gölpınarlı, ders kitabı olarak hazırlamış olduğu eserinde; Hz. Muhammed'in dürüst, doğru ve kararlı bir kişiliği olduğunu ön plana çıkartarak bu yönlerinin örnek alınması gerektiğini belirtmiştir. Yetimler ve öksüzlerin mahzun olmaması gerektiğini, herkesin analı babalı bymeyeceğini ve bu konuda da Hz. Muhammed'in örnek alınmasını tavsiye etmiştir. Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'e dedesi ve amcasının yardım ettiğini, dolayısıyla bizimde çevremizdeki yetimlere yardımla sorumlu olduğumuzu, kimsesizlere, ihtiyaç sahipleri ile bu çerçevedeki teşkilatlarla dayanışma içerisinde olmanın gereğini vurgulamıştır.⁶⁷

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in hayatında çok sayıda zorlukla karşılaşmasına rağmen, yılmadan çalıştığını ve başarıya ulaştığını, bu fikrin her zaman için örnek alınması gerektiğini vurgulamış ve öğrencilere kararlı ve gayretli çalışmanın başarıya götüreceğini tavsiye etmiştir. Öğrencilere ayrıca, yetimlere ve kszlere iyilik yapmak, doğru olmak ve yalan söylememek gibi ahlaki davranışlarının önemini anlatmaya çalışmıştır.⁶⁸

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamber'in hicretten sonra Medine şehrini gzelleştirdiğini, çevresindeki bataklıkları kurtararak ve Müslümanlığın merkezini güzel bir şehir haline getirdiğini belirtmiştir. "İşte görüyorsunuz ya çocuklar vatansız din olmuyor. Bizde İstiklal Harbinde alışmasaydığ, vatanımızı kurtarmasaydığ, bugün ne hkmetimiz kalırdı, nede milletimiz" diyerek vatan sevgisini hicret olayından yola çıkarak öğrencilere kazandırmaya çalışmıştır.⁶⁹ Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in bir işi yapmadan önce yanındakilerle görüşüp konuştuğunu, arkadaşlarının fikirlerini aldığını ve bu yönüyle istışareye önem verdiğini belirterek, Hendek Savaşını rnek göstermiştir. Çocuklara " Peygamberimiz her işi fikrine inandığı arkadaşlarıyla görüşerek onların düşüncelerini, isteklerini anlayarak yapıyor, yenilikleri hemen kabul ediyor, bu sayede de düşmanlarına galip geliyor" diyerek, bu özelliğinin de örnek alınması gerektiğini tavsiye etmiştir.⁷⁰ Hz. Peygamber'in veda haccında da kardeşliği, kadın haklarını, yardımlaşmayı tavsiye ettiğini, onun güzel ahlakından, kimseye kötü davranmamamsıdan ve merhametinden örnekler vermiştir.⁷¹

⁶⁷ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet ocuğunun Din Dersleri**, s. 27, İstanbül, 2012.

⁶⁸ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet ocuğunun Din Dersleri**, s. 27.

⁶⁹ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet ocuğunun Din Dersleri**, s. 31.

⁷⁰ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet ocuğunun Din Dersleri**, s. 32.

⁷¹ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet ocuğunun Din Dersleri**, s. 34.

Abdülbaki Gölpınarlı, eski bağnaz din sahtekrlarının Hz. Peygamber'i halka yanlış tanıttıklarını " başında kocaman sarık, sırtında geniş cübbe, bir kucak sakal göğsünü doldurmuş, elinde tesbih, dudakları daima kımıldayan başı yukarıda, mağrur bir adam" şeklinde tasvir ettiklerini belirtmiştir. Bu nedenle halk arasında yanlış bir Peygamber algısı oluşmuştur. Abdülbaki Gölpınarlı, "Hlbuki Peygamberimiz hiçte böyle değildi, temiz ve çok defa beyaz elbise giyer, başına hafif bir sarık sarardı. Bizans İmparatorunun gönderdiği elbise ve başlığı giydiğini de okumuştunuz." şeklinde tanıtmıştır. Abdülbaki Gölpınarlı, ayrıca Hz. Muhammed'in uzun saçları olduğunu bunları iki yana ayırarak taradığını, o zamanın fırçası olarak Misvak kullandığını, dişlere daha yararlı sağlıklı fırçalar olsaydı, şüphesiz Hz. Peygamber'in dişlerini onlarla fırçalayacağını belirterek onun, yüzü, sözü, giyinişi çok güzel olan nazik ve kibar bir insan olduğunu vurgulamıştır.⁷²

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamberi daima oruç tutan, namaz kılan ve dua eden birisi olarak tanıtmının yanlış olduğunu, zira o her zaman namaz kılmamış, oruç tutmamıştır. Savaşa giderken herkesin huzurunda oruç yemiş ve halka da oruşlarını bozmalarını, yolcu iken oruç tutanların kendisine asi olacağını söylemiştir. Savaş zamanlarında ve yolculuk esnasında namazlarını dört yerine iki rekt olarak kılmıştır. Hz. Peygamber'in zenginliği methettiğini ve fukaralığı yerdiğini, dolayısıyla Peygamber a kalırdı, karnına taş bağlardı gibi ifadelerin yalan olduğunu iddia etmiştir.⁷³ Gölpınarlı, yine Hz. Peygamberin kuru ibadetlerle, dualarla iř beklemediğini, asker topladığını düşmanlarla savaştığını, savaşlardan yaralı ve kadınlara dokunmadığını, barış zamanlarında vermiş olduğu sözlerde duran, İslama girmeyip vergi verenlere inanç hürriyeti tanıyan, kendisine soru sorulduğunda anlayış ve nezaketle cevap veren bir kişi olduğunu ifade etmiştir.⁷⁴

Abdülbaki Gölpınarlı, Cumhuriyet Çocukları İçin Din Dersleri adlı kitabında Kur'an-ı Kerim'i "Hz. Peygamberin kalbine doğmuş Allah sözleri" olarak tarif etmiştir. "Müslümanlıkta Peygamber senin benim gibi bir insandan başka bir şey değildir, kutsal kitabımız olan Kur'an Peygamber'in kalbine doğmuş Allah sözleridir"⁷⁵ diyerek Hz. Muhammed'in beşeri yönüne vurgu yapmıştır.

SONUÇ

Abdülbaki Gölpınarlı, Edebiyat ve Tasavvuf Tarihinin yanı sıra İslam Tarihi ile ilgilide kitaplar yazmıştır. Sosyal Açıdan İslam Tarihi, Hz. Muhammed ve

⁷² Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet Çocukunun Din Dersleri**, s. 73.

⁷³ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet Çocukunun Din Dersleri**, s. 73-74.

⁷⁴ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet Çocukunun Din Dersleri**, s. 75.

⁷⁵ Muallim Abdülbaki, **Cumhuriyet Çocukunun Din Dersleri**, s. 84.

Hadisleri, On İki İmam, Hz. Ali, kitapları bu alanda yapmış olduğu çalışmalardır. Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri adlı kitabında da bazı bölümleri itibariyle İslam Tarihi ve Hz. Peygamber'in hayatını ele almıştır.

Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamber'in hayatını anlatırken öncellikle ayet, hadis ve İslam Tarihi'nin ilk dönem kaynaklarından alıntı yapmıştır. Anlatmış olduğu konularla ilgili çok sayıda ayet mealine kitaplarında yer vermiştir. Hz. Muhammed'in hayatını anlattığı bölümlerde bile, Hz. Ali'ye özel vurgular yapmıştır. Hz. Ali'nin Peygamber'e yakınlığını, kişiliğini savaşlardaki görevlerini, başarılarını, onun hakkındaki hadisleri detaylı bir Şekilde vurgulamıştır. Abdülbaki Gölpınarlı, Hz. Peygamber'in hayatı ile ilgili anlatılan ve özellikle nübüvvetten öncesine ait bazı olaylar ile ilgili, farklı değerlendirmede bulunmuştur. Rahip Bahira olayı ile ilgili hadislerin mevzu olduğunu, Hz. Peygamber'in kızları ile ilgili bilinen bazı bilgilerin doğru olmadığını savunmuştur. Hz. Peygamber'in göğsünün yarılması, doğumu anında meydana gelen bazı olaylar gibi konulara da temkinli yaklaştığını görmekteyiz.

Abdülbaki Gölpınarlı eserlerinde, Hz. Muhammed'in, doğruluk, kararlılık, çalışkanlık, temizlik ve nezaket gibi güzel huylara ve üstün ahlaka sahip olduğunu vurgulamıştır. Hz. Muhammed'in Peygamberlikten önce de bu göreve adeta hazırlatıldığını ve kötülüklerden korunduğunu belirtmiştir. Hz. Muhammed'in güzel ahlakının örnek alınması gerektiğini anlatmış ve kitaplarının birçok yerinde bu konuya vurgu yapmıştır. Gölpınarlı, Hz. Muhammed'in hayatında çok zorluklarla karşılaştığını, hiç yılmadan mücadele ederek görevini yerine getirdiğini ve onun bu özelliğinin örnek alınmasının faydalı olacağını belirtmiştir. Gölpınarlı, ders kitabı olarak yazmış olduğu eserinde, Hz. Muhammed'in kişilik özelliklerinin örnek alınmasını ve bu yolla vatana ve millete faydalı bireyler yetişmesinin sağlanabileceğini ifade etmiştir.

KAYNAKÇA

- AKAR, Metin, "Vefatının On İkinici Yılında Abdülbaki Gölpınarlı ve Eserleri", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, sayı. 2, İstanbul, 1994.
- AKN, Ömer Faruk, "Gölpınarlı, Abdülbaki", **DİA**, cilt. XIV, İstanbul, 1996.
- ALPARSLAN, Ali, **Abdülbaki Gölpınarlı**, Ankara, 1996.
- AYNUR, Hatice, Abdülbaki Gölpınarlı Bibliografyası, **Journal Of Turkish Studies Trlk Bilgisi Araştırmaları İm Memoriam Abdülbaki Gölpınarlı Hatıra Sayısı**, volume. XIX, Harvard University, 1995.
- BEYHAKİ, Ebu Bekr Ahmed b. Hseyyin, **Delailü'nNbvve**, cilt. I, Beyrut, 1985.
- ÇAKAN, İsmail Ltf, **Hadis Usulü**, İstanbul, 1991.
- DİYARBEKRİ, Muhammed b. Hasen, **Tarihu'Hamis Fi Ahvali'l-Enfesi'l-Nefis**, Beyrut, ts.

- GÖLPINARLI, Abdülbaki, **Hz. Muhammed ve Hadisleri**, İstanbul, 2010.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki, **Sosyal Açıdan İslam Tarihi Hz. Muhammed ve İslam'ın İlk Devri**, İstanbul, 1991.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki, **On iki İmam**, İstanbul, 1989.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki, **Mü'minlerin Emiri Hz. Ali**, haz. Muhammed Mucahidi, İran, 1996.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki, **Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri**, İstanbul, 2012.
- HAMİDULLAH, Muhammed, **İslam Peygamberi**, Trc. Salih Tuğ, İstanbul, 1990.
- İBN HİŞAM, Ebu Muhammed Abdülmelik, **es-Sîretü'n-Nebeviyye**, Beyrut, 1995.
- İBN İSHAK, Muhammed b. İshak b. Yesar, **Sîretü'l-İbn İshak**, Tahkik. Muhammed Hamidullah, 1981.
- İBN KESİR, Ebu'l-Fida İsmail b. Ömer, **el-Bidaye ve'n-Nihaye**, Kahire, 1992.
- İBN SA'D, Muhammed b. Mani, **et-Tabakatü'l-Kübra**, cilt, I, Kahire, 2001.
- İBN SEYYİDİNNÂS, Ebu'l-Feth Muhammed b. Muhammed, **Uyûnü'l-Eser**, Beyrut, ts.
- KARA, Mustafa, "Vefatının 30. Yılında Abdülbaki Gölpınarlı", **Dergâh**, cilt. XXIII, sayı. 266. İstanbul, Nisan 2012.
- KAZICI, Ziya, **Hz. Muhammed'in Aile Hayatı ve Eşleri**, İstanbul, 1997.
- ÖZGÜR, T. "Gölpınarlı, Abdülbaki" **Türk Dünyası Ortak Edebiyatı: Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi**, cilt. IV, Ankara, 2004.
- ÖZTÜRK, Faruk – KUŞ, Gülcân, "Abdülbaki Gölpınarlı", **DTCF'de Türkolojinin Öyküsü**, Haz. Hasan Özdemir, Hadi Şenol, Ankara, 2006.
- ÖZTÜRK, Hakan, "1923-1938 Yılları Arasında Din Derslerinde Okutulan Kitaplarda Hz. Muhammed Tasavvuru", **FÜİFD**, Elazığ, 2012.
- SUYÛTİ, Celeleddin Abdurrahman, **el-Hasaisü'l-Kübrâ**, Mısır, 1967.
- TABERİ, Muhammed b. Cerir, **Tarihü'l-Taberi**, Kahire, ts.
- TİRMİZİ, Muhammed b. İsa, **es-Sünen**.
- YAKUBİ, Ahmed b. Ebu Yakub b. Cafer b. Vehb b. Vâdih, **Tarihu'l- Yakubi**, Beyrut, 1993.
- YAZICI, Tahsin, "Gölpınarlı, Abdülbaki", **Encyclopedia Iranica**, Vol. XI, New York, 2003.